

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

Silviu Dragomir, Avram Iancu. O viață de erou

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

În cadrul programului *Avram Iancu - 150*, inițiat și susținut de editura Școala Ardeleană, care și-a

Silviu Dragomir AVRAM IANCU

propus ca la 150 de ani de la trecerea în eternitate a lui Avram Iancu să ofere publicului cititor cele mai importante cărți legate de viața, faptele și ideile eroului nostru național, atât de iubit și prețuit de români, a ieșit de sub tipar cea mai importantă și mai completă biografie ce i-a fost închinată, cea a profesorului clujean Silviu Dragomir.

Prima ediție a acestei lucrări a apărut în 1924, la o sută de ani de la moarte, și avea doar 135 de pagini, ea mai cunoscând o ediție în 1965, refăcută și adăugită, și beneficiind de o prefață a istoricului Vasile Maciu. La acea dată însă istoricul clujean nu mai era în viață, dat fiind că, în anii 1949-1955, fusese încarcerat la Sighet, în condiții inumane, care i-au afectat sănătatea, încât în 1962 a părăsit lumea aceasta. Reîncadrat după detenție pentru o scurtă perioadă (1956-1962) la Institutul de Istorie din Cluj (1956-1962), el și-a revăzut versiunea din 1924, care se bucurase de mare succes, completând golurile documentare, și oferindu-i o mai mare soliditate compozițională, încât ea a mai cunoscut câteva reeditări: una anastatică, datorată lui Sorin Sipoș, o alta tipărită la Editura Științifică și încă una la Editura Minerva.

Față de aceste variante, doar ediția de față se reproduce după textul integral al manuscrisului pregătit pentru tipar de autor. Trecând peste eforturile autorului,

comunicate în Cuvântul înainte, acelea de a răspunde cerințelor epocii, prin obligația citării clasicilor marxist-leninismului și a raportării la autori sovietici, textul lui Dragomir reanalizează și raportul dialectic dintre eroi și mase, scoțând în evidență caracterul profund popular al revoluției române din Transilvania, dar și democratismului eroului ale cărui fapte le evocă. Ideologia urmată de el s-a identificat în totalitate cu dorințele de veacuri ale acestui popor, cel mai numeros și mai nefericit, întrucât de-a

lungul timpului cuceritorii i-au luat pământul, pădurile, apele și izvoarele, lăsându-i doar dreptul de a munci ca un rob pentru stăpâni străini.

Acest dublu caracter de eliberare socială și națională, n-a fost luat discuție de conducătorii maghiari ai revoluției, în frunte cu Kossuth, care, în naționalismul lor exacerbat, au dorit înglobarea Transilvaniei la Ungaria, și includerea poporului românesc în „națiunea maghiară” pe care o preconizau. Jocul lor nesincer față de români a dus la sacrificarea deputatului Dragoș, trimis într-o misiune de negociere, încălcată cu primul prilej de Hatvani, care a omorât fără scrupule pe tribunii locali, Balint și Dobra.

În aceste condiții, revoluția maghiară a devenit o contrarevoluție, semănând moarte și teroare în întreg Ardealul, trecând prin foc și sabie pe românii satelor, ca la Mihalț, Uioara, și în alte locuri, numai pentru că locuitorii acestora nu s-au alăturat lor. În cele din urmă, prin instituirea grupurilor „de vânatoare” și a tribunalelor de sânge, maghiarii și secuii au trimis la moarte circa 40.000 de români, transformând lupta pentru libertate într-un genocid antiromânesc. Cuvântul a fost pronunțat de istoricul Gelu Neamțu, autor el însuși a trei cărți despre revoluție, care a dezvăluit multe din falsurile cu care s-a încercat a se diminua importanța luptei pentru libertate a poporului român subjugat din Transilvania, calificându-l pe Bem doar „un mercenar al lui Kossuth”.

Cartea lui Silviu Dragomir dezvăluie toate aceste contradicții și subliniază atitudinea demnă și curajoasă a lui Iancu de a nu permite atacatorilor să-și extindă stăpânirea asupra Munților Apuseni, apărându-și locurile de baștină cu un curaj și o intransigență exemplare. Autorul îi urmărește atent întreaga devenire, de la nașterea sa, într-o familie de iobagi ai statului, la studiile urmate la Zlatna și Cluj, la îmbrățișarea punctului de vedere expus de Bărnuțiu pe Câmpia Libertății de la Blaj („libertate fără naționalitate nu se poate”), fiind prezent în fruntea moșilor săi la toate aceste adunări și ținând o legătură permanentă cu Comitetul Național Român de la Sibiu. El, Iancu, a înțeles însă că libertatea nu poate fi obținută și apărută decât prin lupta armată, deoarece noii purtători de cuvânt ai puterii slujeau în esență tot dreptatea nemeșilor.

Această distincție o găsim bine precizată de Silviu Dragomir: „Ținem să subliniem că noi nu identificăm aristocrația și nobilimea mijlocie ungurească cu poporul maghiar. Chiar dacă în documentele vremii se pomenesc „ungurii” sau „națiunea maghiară” ca potrivnici ai aspirațiilor române, sub aceste expresii noi înțelegem totdeauna pătura conducătoare a foștilor feudali maghiari, care luptă cu toate mijloacele pentru a-și menține prepotența politică”. Bazat pe o documentație bogată și foarte diversă, cartea urmărește întregul parcurs revoluționar al lui Iancu ca exponent devotat al maselor românești celor mai sărăcite, dar gata să găsească în orice moment o cale comună cu revoluționari sau conducătorii militari maghiari, dacă recunosc dreptul la viață al poporului său. Unele capitole trimit la aceste raporturi cu Hatvani, cu Kemeny Farkas, cu Kossuth, cu Împăratul, subliniind caracterul de clasă și „liberalismul” oligarhic al pozițiilor acestora, falsitatea și jocul machiavelic al tânărului împărat, ajuns o simplă marionetă în mâna altora (așa cum s-a dovedit pe tot parcursul domniei sale mărginite, ducând la falimentul Primului Război Mondial), care a făcut să triumfe reacțiunea și afecteze profund organismul lui Iancu.

Eroul nostru național are partea sa de glorie în evocarea confruntărilor din munți, în victoriile dobândite împotriva lui Hatvani, Vasvari și chiar a lui Bem, făcând din Mușii Apuseni o cetate inexpugnabilă, care, timp de doi ani, a fost un pământ românesc liber și independent. Idealul politic pentru care a luptat Iancu se poate reduce la două cerințe fundamentale: scoaterea românilor din iobăgie și tratarea națiunii române pe picior de egalitate cu celelalte națiuni ale Transilvaniei, respectiv scoaterea ei din starea de robie, la care au dus-o nemeșii maghiari.

Caracterul revoluției românești a fost profund antifeudal, anti-nemeșesc, fiind îndreptat împotriva spiritului absolutist, de enormă inechitate între proprietarii de pământ și cei care le munceau ogoarele. Sub acești principii (ale căror statui sunt impuse poporului român de astăzi de către urmași neloiali care ne conduc), Transilvania a fost multă vreme o țară a despotismului celui mai crâncen, a tiraniei sociale și naționale generalizate. Transilvania gândită și visată de Iancu urma să arate cu totul altfel, prin legi temeinice care să înlăture asuprirea personală și cea generală, restrângând dările, corvezile, și toate obligațiile, și împărțindu-le în mod egal între stări. Chipul tânărului revoluționar, care numai la 24 de ani devine Craișorul recunoscut al Munților, dobândește prin textul lui S. Dragomir, îngrijit cu mare devoțiune de Ioan Bolovan și Sorin Șipoș, prefațat de Ioan-Aurel Pop și Liviu Maior, adevărata lui dimensiune de erou recunoscut al tuturor românilor.